

KORRALDUS

14.07.2023 nr DM-109238-63

Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa andmisest keeldumine ja keskkonnamõju hindamise menetluse lõpetamine

1. OTSUS

Lähtudes Aktsiaselts K.A.T. & Ko (registrikood 10250382) 06.06.2019 maavara kaevandamise keskkonnaloa taotlusest, maapõuseaduse § 48, § 55 lg 2 p 11, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 9 lg 1, haldusmenetluse seaduse § 61 lg 1 ning arvestades alljärgnevat, **otsustan:**

1.1. Lõpetada Keskkonnaameti 11.03.2022 kirjaga nr DM-109238-51 algatatud Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamine.

1.2. Keelduda ettevõttele Aktsiaselts K.A.T. & Ko (registrikood 10250382) maavara kaevandamise keskkonnaloa andmisest Päraküla liivakarjääri mäeeraldisel.

1.4. Teha otsus teatavaks Aktsiaseltsile K.A.T. & Ko.

2. ASJAOLUD

Aktsiaselts K.A.T. & Ko (registrikood 10250382; aadress Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn, Savi tn 42, 80041, edaspidi ka *loa taotleja*) esitas 06.06.2019 Keskkonnaametile Päraküla liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa (edaspidi ka *kaevandamisloa*) taotluse (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis, edaspidi *KIRKE* 06.06.2019 kirjana nr 12-2/19/388).

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Taotletav Päraküla liivakarjäär asub Pärnu maakonnas Pärnu linnas Päraküla külas. Ala koosneb kahest lahustükist ja hõlmab osaliselt või täielikult eraomandisse kuuluvaid kinnistuid Joanna (katastritunnus 82603:001:0066), Peraküla-Joanni (katastritunnus 82603:001:0067), Luiskama (katastritunnus 82603:001:0076) ja Metsa (katastritunnus 82603:001:0059). Kõikide kinnistute sihtotstarve on 100% maatulundusmaa. Joanna kinnistu kuulub eraisikule Roland Kuusik ning Peraküla-Joanni, Luiskama ja Metsa kinnistud kuuluvad ettevõttele Aktsiaselts K.A.T. & Ko. Taotletava mäeeraldise pindala on 16,59 ha ja selle teenindusmaa pindala on 18,73 ha.

Kaevandajaks on märgitud Aktsiaselts K.A.T. & Ko.

Taotletav mäeeraldis hõlmab täielikult Päraküla liivamaardla (registrikaart nr 0968) ehitusliiva aktiivse tarbevaru 1 ja 2 plokki. Taotletava mäeeraldise piires on ehitusliiva aktiivne tarbevaru 457 tuh m³, millest kaevandatav varu on 385 tuh m³.

Maavara kasutusalaadeks on ehitussegude valmistamine ja teede- ning tsiviilehituses kasutamine. Kaevandamisloa taotletav kehtivusaeg on 15 aastat. Maavara kaevandamise taotletav keskmine aastamäär on 26 tuh m³.

Kaevandamisloa taotlust on kontrollinud maavarade registri volitatud töötaja (Maa-amet, KIRKE 11.06.2019 nr 12-2/19/388-2 ja 17.06.2019 nr 12-2/19/388-5).

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseadusele (edaspidi *MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosaseadusele (edaspidi *KeÜS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ ning pidas andmeid loa menetlemiseks piisavaks.

Taotleja tasus 05.06.2019 riigilõivu 500 eurot riigilõivuseaduse [\[1\]](#) § 123 lõike 1 kohaselt.

2.2. Menetluskäik ja menetlusosaliste ärakuulamine

Kaevandamisloa menetlusse võtmine on 16.07.2019 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 16.07.2019 kirjaga nr 12-2/19/388-6 kaevandamisloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Keskkonnaamet saatis 01.08.2019 kirjaga nr 12-2/19/388-7 kaevandamisloa taotluse, taotluse kohta tehtud otsuse eelnõu ja eelhinnangu eelnõu kirjaliku arvamuse saamiseks taotletava mäeeraldise asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele (Pärnu Linn).

09.08.2019 kirjaga nr 12-2/19/388-8 kutsuti 01.08.2019 kiri Pärnu Linnavalitsusest tagasi seoses asjaoluga, et menetluse käigus on selgunud, et Keskkonnaamet peab küsima täiendavat informatsiooni loa taotlejalt ning sellest tulenevalt kaevandamisloa andmise otsuse eelnõud korrigeerima.

Keskkonnaamet küsis 02.09.2019 kirjaga nr 12-2/19/388-9 Aktsiaseltsilt K.A.T. & Ko lisateavet, millega paluti tellida müra modelleerimine ja eksperthinnang, mis kirjeldaks Päraküla liivakarjääri avamise tõttu võimaliku piirkonna veerežiimi muutust.

Keskkonnaamet pikendas 10.09.2019 kirjaga nr 12-2/19/388-10 Päraküla liivakarjääri kaevandamisloa taotlusele keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega.

Loa taotleja palus 07.10.2019 pikendada andmete esitamise tähtaega kuni 06.11.2019 (KIRKE 08.10.2019 nr 12-2/19/388-11).

Keskkonnaamet nõustus tähtaja pikendamisega 08.10.2019 kirjaga nr 12-2/19/388-12.

Loa taotleja palus 13.10.2019 uuesti pikendada andmete esitamise tähtaega kuni 06.11.2019 (KIRKE 14.10.2019 nr 12-2/19/388-13).

Keskkonnaamet märkis 15.10.2019 nr 12-2/19/388-14 kirjas, et on juba nõustunud andmete esitamise tähtaja pikendamisega.

Keskkonnaametile esitati 07.11.2019 (KIRKE 07.11.2019 kirjaga nr 12-2/19/388-15) OÜ Inseneribüroo STEIGER poolt koostatud „Päraküla liivakarjääri eksperthinnang“, töö nr 19/2714 (edaspidi *eksperthinnang*).

Keskkonnaamet pikendas 10.12.2019 kirjaga nr 12-2/19/388-16 Päraküla liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotlusele KMH algamise või algamata jätmise otsuse tegemise tähtaega.

Keskkonnaamet palus 23.01.2020 kirjaga nr 12-2/19/388-17 täiendavat informatsiooni eksperthinnangu kohta.

Vastus Keskkonnaameti 23.01.2020 kirjale esitati 09.03.2020 (KIRKE 10.03.2020 nr 12-2/20/114) ning täiendatud eksperthinnang esitati Keskkonnaametile 11.03.2020 (KIRKE 12.03.2020 nr 12-2/20/129).

Keskkonnaamet küsis 18.03.2020 kirjaga nr 12-2/20/129-2 Pärnu Linnavalitsuselt arvamust Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta.

Keskkonnaamet pikendas 06.04.2020 kirjaga nr DM-109238-3 Päraküla liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotlusele KMH algamise või algamata jätmise otsuse tegemise tähtaega.

Pärnu Linnavalitsus palus 11.05.2020 kirjaga (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis, edaspidi *KOTKAS* 11.05.2020 nr DM-109238-4) pikendada arvamuse andmise tähtaega kuni 01.06.2020.

Keskkonnaamet nõustus arvamuse andmise tähtaja pikendamisega 14.05.2020 kirjaga nr DM-109238-5.

Pärnu Linnavalitsus nõustus (27.05.2020 kirjaga nr 9-11/2443-2, registreeritud *KOTKAS* 28.05.2020 DM-109238-6) tingimuslikult Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa andmisega.

Keskkonnaamet palus 09.06.2020 kirjaga nr DM-109238-7 loa taotlejalt arvamust kohaliku omavalitsuse poolt antud tingimuste kohta.

Loa taotleja nõustus kohaliku omavalitsuse tingimustega (KOTKAS 10.06.2020 nr DM-109238-8).

Keskkonnaamet pikendas 15.06.2020 kirjaga nr DM-109238-9 Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetlustähtaega.

Keskkonnaamet küsis 16.07.2020 kirjaga nr DM-109238-10 lisaküsimusi eksperthinnangu kohta ning pikendas 16.07.2020 kirjaga nr DM-109238-11 Päraküla liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotlusele KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega.

Täiendatud eksperthinnang esitati Keskkonnaametile 14.08.2020 (KOTKAS 17.08.2020 nr DM-109238-12).

Keskkonnaamet pikendas 08.09.2020 kirjaga nr DM-109238-13 Päraküla liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotlusele KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega ning pikendas 15.09.2020 kirjaga nr DM-109238-14 Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetlustähtaega.

Eraisik U.E. edastas Keskkonnaametile 23.09.2020 kirja (KOTKAS 23.09.2020 nr DM-109238-15) seoses eksperthinnanguga. Keskkonnaamet vastas 06.10.2020 kirjaga nr DM-109238-17.

Pärnu Linnavalitsus esitas 25.09.2020 kirjaga nr 9-11/2443-4 (KOTKAS 09.2020 nr DM-109238-16) täiendava arvamuse Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta.

Eraisik V.H. esitas Keskkonnaametile 09.10.2020 Päraküla elanike seisukohad ja küsimused seoses Päraküla liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotluse menetlemisega (KOTKAS 09.10.2020 DM-109238-18).

Keskkonnaamet vastas 14.10.2020 kirjaga nr DM-109238-19, et arvestab kirja selgitustaotlusena ning vastab sellele hiljemalt 30 päeva jooksul ja vajaduse ilmnemisel pikendab vastamise tähtaega.

Keskkonnaamet vastas eraisikule V.H. 03.11.2020 kirjaga nr DM-1009238-20, et on läbi vaadanud esitatud vastuväited ja seisukohad ning kavandab edastada need arendajale arvamuse avaldamiseks. Lisaks märkis Keskkonnaamet, et vastab esitatud vastuväidetele ja seisukohtadel pärast kõikide asjaolude selgumist.

Keskkonnaamet edastas 06.11.2020 kirjaga nr DM-109238-21 Pärnu Linnavalitsuse uue arvamuse ja Päraküla elanike pöördumise Aktsiaseltsile K.A.T. & Ko arvamuse avaldamiseks.

Loa taotleja palus 16.11.2020 kirjaga (KOTKAS 17.11.2020 nr DM-109238-22) pikendada arvamuse esitamise tähtaega. Keskkonnaamet nõustus tähtaja pikendamisega 18.11.2020 kirjaga nr DM-109238-23.

Loa taotleja vastas Keskkonnaameti 06.11.2020 kirjale 30.11.2020 kirjaga nr 1/11/20

(KOTKAS 02.12.2020 nr DM-109238-24).

Pärnu Linnavalitsus teatas 18.12.2020 kirjaga nr 9-11/2443-6 (KOTKAS 28.12.2020 nr DM-109238-25) soovist viia läbi kohtumine kõikide osapooltega.

Keskkonnaamet pikendas 28.12.2020 kirjaga nr DM-109238-26 Päraküla liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotlusele KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega ja menetluse tähtaega.

Taotleja esitas Keskkonnaametile ja kohalikule omavalitsusele 03.02.2021 kirjaga (03.02.2021 nr DM-109238-27) omapoolsed seisukohad ja parandusettepanekud Päraküla liivakarjääri ja ümbruskonna heaolu säilitamise osas.

Pärnu Linnavalitsus esitas Keskkonnaametile 08.02.2021 korralduse nr 92 (KOTKAS 15.02.2021 nr DM-109238-28), milles Pärnu Linnavalitsuse hinnangul ei ole taotletud kaevandamisloa andmine põhjendatud ning MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 mõttes ei nõustu kaevandamisloa andmisega.

Ellex Raidla Advokaadibüroo, Aktsiaseltsi K.A.T. & Ko esindajana, palus 18.02.2021 kirjaga nr 7958 (KOTKAS 18.02.2021 nr DM-109238-29) võimalust kohtuda Keskkonnaametiga Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa taotlusega seonduvate asjaolude selgitamiseks. Kirjast lähtuvalt on taotleja seisukohal, et Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetluses tuleb lähtuda kohaliku omavalitsuse üksuse poolt 27.05.2020 kirjas nr 9-11/2443-2 (KOTKAS 28.05.2020 nr DM-109238-6) esitatud arvamusest. Pärnu Linnavalitsus on nimetatud otsusega tingimuslikult nõustunud Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa andmisega.

Keskkonnaamet märkis 04.03.2021 kirjas nr DM-109238-30, et arvestades suurt avalikku huvi ning analüüsides menetluse raames seni esitatud dokumente, pöördumisi ja arvamusi asub Keskkonnaamet seisukohale, et edasiste vaidluste vältimiseks ja uurimispõhimõttele tuginedes (haldusmenetluse seadus (edaspidi *HMS*) § 6) on otstarbekas läbi viia KMH. Kuivõrd Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa taotlus jääb alla kohustusliku KMH künnise (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse,edaspidi *KeHJS* § 6 lõige 1 punkt 28 sätestab olulise keskkonnamõjuga tegevusena pealmaakaevandamise suuremal kui 25 ha suurusel alal), koostab Keskkonnaamet loa taotluse kohta eelhinnangu ning KMH algatamise otsuse eelnõu käesolevast eraldi kirjana.

Päraküla selts MTÜ esitas Keskkonnaametile 19.03.2021 selgitustaotluse (KOTKAS 22.03.2021 DM-109238-31 all) Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta, millele Keskkonnaamet vastas 07.04.2021 kirjaga nr DM-109238-33.

Advokaadibüroo RASK esitas 30.03.2021 Päraküla selts MTÜ poolse seisukoha Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa menetluse kohta (31.03.2021 nr DM-109238-32).

Keskkonnaamet pikendas 10.09.2021 kirjaga nr DM-109238-34 Päraküla liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotlusele KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega ja

menetluse tähtaega.

MTÜ Roheline Pärnumaa palus 07.11.2021 e-kirjaga kaasata neid Päraküla liivakarjääri keskkonnaloo menetlusse (KOTKAS 09.11.2021 nr DM-109238-35). Keskkonnaamet lisas MTÜ Roheline Pärnumaa menetlusosaliste hulka.

Keskkonnaamet saatis 22.11.2021 kirjaga nr DM-109238-36 KeHJS § 11 lõike 2² alusel Päraküla liivakarjääri keskkonnaloo taotluse kohta tehtava KMH algatamise otsuse eelnõu kohalikule omavalitsusele, Transpordiametile, Terviseametile, Põllumajandus- ja Toiduametile, Rahandusministeeriumile, Päraküla selts MTÜ-le ning MTÜ-le Roheline Pärnumaa arvamuse avaldamiseks.

Terviseamet vastas 29.11.2021 kirjaga nr 9.3-4/21/15869-2, et nõustub KMH algatamisega uurimaks võimalikke mõjusid kohalikele elanikele (KOTKAS 29.11.2021 nr DM-109238-37).

Rahandusministeerium vastas 13.12.2021 kirjaga nr 14-13/8221-2, et nõustub KMH eelhinnangus jõutud järeldusega, et keskkonnaloo taotluse KMH tuleb algatada (KOTKAS 15.12.2021 nr DM-109238-38). Rahandusministeerium lisas, et kuna taotletav karjäär asub väga lähedal mitmete elamutele ning kaevandatava materjali väljavedu toimub mööda asustatud küla teed, siis tuleb KMH koostamisel pöörata kõrgendatud tähelepanu kohalike elanike heaolule ning elukeskkonna tingimustele.

Pärnu Linnavalitsus vastas 21.12.2021 kirjaga nr 9-11/2443-13, et nõustub KMH eelhinnangus jõutud järeldusega, et keskkonnaloo taotluse KMH tuleb algatada (KOTKAS 27.12.2021 nr DM-109238-39). Pärnu Linnavalitsus lisas, et KMH eelhinnangus ei ole põhjendatud karjääri kavandamise vajadust antud piirkonda – miks nii kohaliku omavalitsuse üldplaneeringu kui maakonnaplaneeringuga ette nähtud roheline võrgustiku alale olemasolevate elamute ligidusse on vaja kavandada uut karjääri.

Päraküla selts MTÜ esitas 21.12.2021 seisukoha KMH eelhinnangule ning taotluse lõpetada Päraküla liivakarjääri kaevandamisloa menetlus (KOTKAS 27.12.2021 nr DM-109238-40).

MTÜ Roheline Pärnumaa esitas 25.12.2021 seisukoha ja taotluse keelduda kaevandamisloa andmisest (KOTKAS 27.12.2021 nr DM-109238-41).

Keskkonnaamet saatis 04.02.2022 kirjaga nr DM-109238-44 KeHJS § 11 lõike 2² alusel Päraküla liivakarjääri keskkonnaloo taotluse kohta tehtava KMH algatamise otsuse muudetud eelnõu kohalikule omavalitsusele, Transpordiametile, Terviseametile, Põllumajandus- ja Toiduametile, Rahandusministeeriumile, Päraküla selts MTÜ-le ning MTÜ-le Roheline Pärnumaa arvamuse avaldamiseks.

Terviseamet vastas 11.02.2022 kirjaga nr 9.3-4/22/1602-2, et on tutvunud Päraküla liivakarjääri keskkonnaloo taotluse KMH muudetud eelhinnanguga ning ei esita eelnevale täiendavaid ettepanekuid (KOTKAS 14.02.2022 nr DM-109238-45).

Rahandusministeerium vastas 23.02.2022 kirjaga nr 14-13/1418-2, et nõustub keskkonnanaloo taotluse KMH algatamisega (KOTKAS 25.02.2022 nr DM-109238-47).

Pärnu Linnavalitsus vastas 28.02.2022 kirjaga nr 147, et KMH Aktsiaselts K.A.T. & Ko Päraküla liivakarjääri mäeeraldise keskkonnanaloo taotlusele tuleb jätta algatamata seoses ebaõnnestunud asukohaga (KOTKAS 03.03.2022 nr DM-109238-49).

Päraküla selts MTÜ vastas 05.03.2022 kirjaga, et ei nõustu Päraküla liivakarjääri KMH algatamisega ja jääb oma 21.12.2021 koostatud seisukohtade juurde (KOTKAS 07.03.2022 nr DM-109238-50).

Keskkonnaamet algatas 11.03.2022 kirjaga nr DM-109238-51 Päraküla liivakarjääri keskkonnanaloo taotlusega kavandatud tegevusele KMH.

KeHJS § 11 lõike 11 kohaselt peatub kavandatava tegevuse KMH algatamise korral tegevusloa taotluse menetlus KeHJS § 22 lõike 7 kohase Ametlikes Teadaannetes teavitamiseni. Seega peatus Päraküla liivakarjääri mäeeraldise keskkonnanaloo taotluse menetlus kuni KMH aruande nõuetele vastavaks tunnistamise otsusest teavitamiseni ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded või KeHJS § 18 lõikes 7 sätestatud asjaolude ilmnemiseni.

Kooskõlas HMS § 40 lõigetega 1 ja 2, § 48, § 49 lõikega 3 ning KeÜS § 47 lõiketega 5 ja 6, § 48 lõigetega 2-4 tegi Keskkonnaamet 08.06.2023 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks keskkonnanaloo kohta tehtava otsuse eelnõu ning küsis ettevõtetelt Aktsiaseltsi K.A.T. & Ko ja asjaomastelt asutustelt ning huvitatud isikutelt 08.06.2023 kirjaga nr DM-109238-53 arvamust või vastuväiteid keskkonnanaloo andmisest keeldumise otsuse eelnõule kahe nädala jooksul alates kirja kättesaamisest.

Rahandusministeerium esitas 21.06.2023 kirjaga nr 14-13/4185-2 omapoolse arvamuse (KOTKAS 22.06.2023 nr DM-109238-54), milles nõustus otsuse eelnõuga.

MTÜ Roheline Pärnumaa esitas omapoolse seisukoha 22.06.2023 (KOTKAS 22.06.2023 nr DM-109238-55), milles nõustuti otsuse eelnõuga. Sama kirjaga tehti ettepanek lisada eelnõusse ka Keskkonnaameti omapoolsed kaalutlused loa andmisest keeldumiseks. MTÜ Roheline Pärnumaa tõi välja, et kaalutlustena loa andmisest keeldumisel peaks Keskkonnaamet tuginema rohevõrgustikule, Natura 2000 võrgustiku alale, avalikule looduskaitsehuvile ja lähedalasuvatele elamutele.

Keskkonnaamet märgib, et MaaPS ei näe kaevandamisloa andmisest keeldumise alusena ette vastuolu planeeringuga (Riigikohtu halduskolleegiumi 15. oktoobri 2013. a otsus asjas nr 3-3-1-35-13, p 19). Samuti ei saa Keskkonnaamet antud otsuse tegemisel tugineda Natura 2000 võrgustiku alale, avalikule looduskaitsehuvile ja lähedalasuvatele elamutele, kuna need asjaolud tuleksid välja selgitada KMH käigus.

Tulenevalt asjaolule, et Keskkonnaamet on kohustatud loa andmisest keelduma MaaPS § 55

lõike 2 punkti 11 alusel, ei ole Keskkonnaameti hinnangul mõistlik jätkata ka KMH protsessiga.

Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ esitas taotleja esindajana seisukoha 22.06.2023 (KOTKAS 27.06.2023 nr DM-109238-56), milles ei nõustuta otsuse eelnõuga ning soovitakse jätkata KMH protsessiga.

Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ on kirjas välja toonud järgmist: *Keskkonnaamet on oma otsuse eelnõus ka ise välja toonud, et loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus.*

Riigikohus on haldusasjas 3-17-796 märkinud järgmist: KeÜS § 11 lg 2 kohaselt tuleb keskkonnariskiga tegevuste suhtes otsuste tegemisel selgitada välja nende tegevuste mõju keskkonnale. Menetluses tähtsust omavate asjaolude väljaselgitamise kohustus on sätestatud ka haldusmenetluse seaduse §-s 6. Vajaduse korral tuleb haldusorganil koguda selleks tõendeid omal algatusel. Üksnes siis, kui otsustajal on piisavalt teavet, saab ta seada tingimusi, mille abil keskkonnariski võimalikult suurel määral vähendada (KeÜS § 11 lg 1). Teavet on vaja koguda ka selleks, et keelduda kooskõlastust andmast, kui see peaks osutuma vajalikuks, et vältida keskkonnoahtu (KeÜS § 10).

Loa andmisest keeldumine peab olema põhjendatud ja kaalutletud. Praegusel juhul ei olegi aga Pärnu Linnavalitsusel ega Keskkonnaametil vajalikku informatsiooni põhjendatud ja kaalutletud otsuse tegemiseks, kuivõrd võimalikke mõjusid ei olegi jõutud veel välja selgitada. Seetõttu on Pärnu Linnavalitsuse keeldumine ennatlik ega põhine piisaval teabel. Loa taotleja on seisukohal, et KMH menetluse käigus kogutav teave võimalike mõjude tekkimise või puudumise osas on otsuse tegemise eeldusena hädavajalik.

Keskkonnaamet on otsuse eelnõus välja toonud, et Pärnu Linnavalitsus on Päraküla liivakarjääri keskkonnoaloa taotlusele andnud arvamuse kolmel korral (27.05.2020, 25.09.2020 ja 08.02.2021). 27.05.2020 ja 25.09.2020 anti tingimuslikud nõusolekud Päraküla liivakarjääri kaevandamisloa andmiseks. 08.02.2021 korralduses ei nõustunud Pärnu Linnavalitsus kaevandamisloa andmisega, leides, et kavandatav kaevandamistegevus tekitab ebamõistlikult suure keskkonnahäiringu kaevandamisalale ja selle läheduses asuvatele kinnistutele, mistõttu on karjääri asukoht ebaõnnestunud, kuivõrd kaevandamisega kaasnevaid negatiivseid mõjusid ei ole võimalik kompenseerida või tasakaalustada. Samal ajal aga ei ole tegelikult keskkonnahäiringu esinemist ega suurust menetluses veel lõplikult välja selgitatud. Samuti ei ole välja selgitatud, milliste meetmetega oleks võimalik mõjusid leevendada. Seetõttu on tegu ennatliku otsusega ja see ei ole põhjendatud.

Riigikohtu halduskolleegium on otsuses nr 3-20-1247 rõhutanud ka KMH eelhinnangu ja KMH olulisust kooskõlastuse andmise otsuse tegemisel: KMH eelhinnangust sõltub see, kas menetluses tehakse KMH või mitte. Kui menetluses KMH tehakse, pikeneb KOV kooskõlastuse otsustamise tähtaeg ning kooskõlastus tuleb anda 21 päeva jooksul pärast seda, kui KOV on saanud tutvuda KMH aruandega. See võimaldab KOV-l tugineda oma arvamuses KMH aruandele ning selle koostamise raames ekspertide väljaselgitatud andmetele. See on oluline põhjusel, et mitmed KOV kooskõlastuse otsustamisel olulised küsimused sõltuvad sellest,

millised on kaevandamisega kaasnevad keskkonnahäiringud ning nende leevendamise võimalused (nt kaevandamise mõju ümbruskonna elanike elutingimustele või planeeringutega määratud rohe- ja miljööladele, aga ka KOV ülesannetega seotud keskkonnaelementidele (vrd RKHko 3-17-796/39 (p 11), kus oli kõne all kaevandamise mõju KOV ülesandele korraldada veevarustust). Ettevaatus- ja vältimispõhimõtte rakendamiseks on KOV jaoks oluline teave kaevandamise keskkonnamõju ja selle leevendamise võimaluste kohta. Kvaliteetse info olemasolu on tähtis ka keskkonna kõrgetasemelise ja tervikliku kaitse põhimõtte järgimiseks (KeÜS § 8).

Oluline on ka tähele panna, et Riigikohus on rõhutanud (otsus haldusasjas nr 3-3-1-31-16 (p 23)), et kui KOV kooskõlastamisotsust mõjutavad Keskkonnaameti pädevusse kuuluvad keskkonnakaitse kaalutlused, peab ta arvestama ameti seisukohaga, et kaevandamist võib keskkonna seisukohast lubada. Sealjuures on määrav Keskkonnaameti järeldus, et karjääri rajamine on keskkonnakaitse seisukohast lubatav ning kohalik omavalitsus peab sellise järelduse eiramisel näitama ära selle olulised puudused.

Antud juhul on Pärnu Linnavalitsuse keeldumine tehtud enne KMH läbiviimist ja ka Keskkonnaameti poolt seisukoha võtmist. Keeldumine on tehtud puuduliku informatsiooni pinnalt ega ole põhjendatud. Loa taotleja hinnangul ei ole põhjendatud selle pinnalt kaevandamisloa menetluse ja KMH koostamise lõpetamine. Keskkonnaamet peaks järgima haldusmenetluses uurimispõhimõtet ja võimaldama loa taotlejal KMH läbi viia, et võimalikud mõjud antud piirkonnas kaevandamisel tegelikult välja uurida, mille järel on võimalik nii Keskkonnaametil kui Pärnu Linnavalitsusel teha uus kaalutusotsus, mis võtab arvesse menetluses kogutud teavet, sh võimalike mõjude leevendamise kohta.

Keskkonnaamet märgib veelkord, et ei saa ümber hinnata kohaliku omavalitsuse seisukohti. Ka Riigikohus on leidnud, et „Samas on kohaliku omavalitsuse seisukoht siiski siduv selles tähenduses, et ei loa andja ega ka Vabariigi Valitsus ei saa ümber hinnata kohaliku omavalitsuse seisukohti, sealhulgas hinnata nende õiguspärasust.“ (RKHko 10.06.2010 nr 3-3-1-38-10, p 17).

Kui kohalik omavalitsus ei ole nõus loa andmisega, siis on Keskkonnaametil vastavalt MaaPS § 55 lõike 2 punktile 11 **kohustus** loa andmisest keelduda.

Advokaadibüroo RASK esitas Päraküla selts MTÜ esindajana seisukoha 22.06.2023 (KOTKAS 27.06.2023 nr DM-109238-57), millega toetatakse otsuse eelnõule vastavat otsust.

Pärnu Linnavalitsus esitas 26.06.2023 kirjaga nr 9-11/2443-23 arvamuse (KOTKAS 27.06.2023 nr DM-109238-59), milles nõustatakse otsuse eelnõuga.

Advokaadibüroo RASK esitas 28.06.2023 (KOTKAS 28.06.2023 nr DM-109238-60) seisukoha taotleja esindaja poolt esitatud arvamusele. Advokaadibüroo RASK on kokkuvõtvalt märkinud, et on õiguspärane Keskkonnaameti poolt 08.06.2023 kirjaga nr DM-109238-53 edastatud Päraküla liivakarjääri keskkonnavalitsuse taotluse kohta tehtud otsuse eelnõule vastav otsus lõpetada KMH menetlus ning keelduda taotletava kaevandamisloa andmisest. Taotleja 22.06.2023

esitatud seisukohad on ebaõiged ega muuda õiguslikku paratamatust, et Keskkonnaamet on kohustatud kaevandamisloa andmisest keelduma MaaPS § 55 lg 2 p 11 alusel.

Keskkonnaamet nõustub, et on kohustatud kaevandamisloa andmisest keelduma.

3. KAALUTLUSED

3.1. Õiguslik alus

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 48 kohaselt on kaevandamisloa andjaks Keskkonnaamet. Vastavalt KeHJS § 9 lõikele 1 on otsustaja tegevusloa andja. Seega on Keskkonnaameti pädevuses keskkonnaloa taotluse ja taotlusele algatatud KMH menetlusega seotud otsuste tegemine.

MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohaselt keeldutakse kaevandamisloa andmisest juhul, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole kaevandamisloa andmisega nõus.

3.2. Kaalutlused loa andmisest keeldumisel ja KMH menetluse lõpetamisel

Loa andja kohustus on menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

Keskkonnaloa andmisest keeldutakse muuhulgas, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus kaevandamisloa andmisega (MaaPS § 55 lõige 2 punkt 11).

07.03.2023 jõustunud Tallinna Ringkonnakohtu 30.09.2022 otsuses haldusasjas nr 3-21-586 on ringkonnakohus asunud seisukohale (p 22.2 – 22.4), et MaaPS § 49 lõike 6 puhul ei ole tegemist õigust lõpetava tähtajaga ning kohaliku omavalitsuse üksus ei kaota pärast kahe kuu möödumist õigust oma arvamust esitada. Olukorras, kus Keskkonnaametile on enne kaevandamisloa väljastamist teada, et kohaliku omavalitsuse üksus ei ole kaevandamisloa väljastamisega nõus, tuleks kaevandamisloa andmisest MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 alusel keelduda. Viimati nimetatud norm ei anna Keskkonnaametile kaalumisõigust.

Pärnu Linnavalitsus on Päraküla liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele andnud arvamuse kolmel korral (27.05.2020, 25.09.2020 ja 08.02.2021). 27.05.2020 ja 25.09.2020 anti tingimuslikud nõusolekud Päraküla liivakarjääri kaevandamisloa andmiseks. 08.02.2021 korralduses ei

nõustunud Pärnu Linnavalitsus kaevandamisloa andmisega. Pärnu Linnavalitsus leiab, et kavandatav kaevandamistegevus tekitab ebamõistlikult suure keskkonnahäiringu kaevandamisalale ja selle läheduses asuvatele kinnistutele. Isik, kes kavandab käitise püstitamist, peab selle asukoha valikul lähtuma eesmärgist vähendada võimalikult suures ulatuses keskkonnahäiringuid, eelkõige arvestades ala tundlikkust kavandatava tegevuse suhtes ning kaugust elumupiirkonnast. Kavandatav karjäär asub elumajadele liiga lähedal ning sellest tulenev elanike elukvaliteedi muutus (langus) on liiga suur, ning kuivõrd ei ole loamenetluses esitatud leevendamismeetmeid, mis tagavad mäeeraldise lähedal asuvatel majapidamistes elamisväärsed tingimused kaevandamisaja vältel, ei ole võimalik kaevandamisloa andmisega ka nõustuda.

Keskkonnaamet märgib, et ka KMH protsessi käigus on kohalik omavalitsus väljendanud seisukohta, et ei ole endiselt nõus loa andmisega Päraküla liivakarjääri mäeeraldisele. Pärnu Linnavalitsuse 24.10.2022 kirjas nr 9-11/2443-18 (KIRKE 25.10.2022 nr 6-3/22/5785-7) märgitakse, et kavandatava karjääri asukoht on küla keskel ja sedavõrd elamute vahetus läheduses, et sõltumata hinnangutest on ilmselge, et taotletava liivakarjääriga kaasnevad mõjud Päraküla elanikele on vahetud ja olulise negatiivse mõjuga ning sedavõrd suures mahus, et halvendavad ümbruskonna elanike elutingimusi oluliselt. Lisaks asub taotletav karjääriala Tõstamaa valla üldplaneeringus roheline võrgustiku alal ja Pärnu maakonnaplaneeringu kohaselt maakonna roheline võrgustiku tuumalal, mistõttu on selge, et karjääri rajamine soovitavasse asukohta on ka planeeringutega sisuliselt välistatud. Seega tuleb jääda varasemalt esitatud seisukoha juurde mitte nõustuda kaevandamisloa andmisega. Pärnu Linnavalitsus märkis, et leidis 08.02.2021 korraldusega nr 92, et kavandatav kaevandamistegevus tekitab ebamõistlikult suurt keskkonnahäiringut keskkonnale ja piirkonnas asuvatele kinnistutele, seega on karjääri asukoht ebaõnnestunud, kuivõrd kaevandamisega kaasnevaid negatiivseid mõjusid ei ole võimalik kompenseerida või tasakaalustada.

Keskkonnaamet märgib, et ei saa ümberhinnata kohaliku omavalitsuse seisukohti sh hinnata nende õiguspärasust.

Keskkonnaamet on seisukohal, et kui haldusorgan on õigusaktide nõuetele ja haldusmenetluse käigus kogutud teabele toetudes veendunud, et esineb alus loa andmisest keeldumiseks, on edasine menetlus perspektiivitu. Sellisel juhul ei ole põhjendatud ega eesmärgipärane jätkata ajamahuka ja ka taotlejale kuluka loa andmise sh KMH menetlusega. See on vastuolus ka HMS § 5 lõikest 2 tuleneva eesmärgipärase ja tõhusa haldusmenetluse põhimõttega.

Kuna kohaliku omavalitsuse üksus ei ole kaevandamisloa andmisega nõus, on Keskkonnaametil kohustus keelduda kaevandamisloa andmisest ning Keskkonnaamet ei pea eesmärgipäraseks jätkata Päraküla liivakarjääri loa taotluse (sh KMH) menetlusega.

Eeltoodule tuginedes keeldub Keskkonnaamet MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 alusel Päraküla liivakarjääri mäeeraldise kaevandamisloa andmisest ja lõpetab KMH menetluse.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

[1] 01.05.2019 kehtima hakanud redaktsiooni alusel

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Rahe

peaspetsialist juhataja ülesannetes

maapõuebüroo

Teadmiseks: Elektrilevi OÜ, Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ, Maa-amet, Meris OÜ, MTÜ Roheline Pärnumaa, Muinsuskaitseamet, Osaühing Vesmel, OÜ Advokaadibüroo RASK, Päästame Eesti Metsad MTÜ, Päraküla selts MTÜ, Pärnu Linnavalitsus, Põllumajandus- ja Toiduamet, Rahandusministeerium, Riigimetsa Majandamise Keskus, Terviseamet, Transpordiamet

Merike Rosin +37254470092

Merike.Rosin@keskkonnaamet.ee